

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 29.09.2020 r.

WK-I.431.1.16.2020

**Pan
Marek Wieźbicki
Starosta Grodziski**

**Starostwo Powiatu Grodziskiego
ul. Kościuszki 30
05-825 Grodzisk Mazowiecki**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², art. 122 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami³ oraz art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych⁴, kontrolerzy: Maria Los⁵, Anna Simińska – inspektorzy wojewódzcy oraz Monika Sapińska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (dalej MUW), przeprowadzili w dniach: 11 marca oraz od 1 do 30 czerwca 2020 r. kontrolę problemową w Starostwie Powiatowym z siedzibą w Grodzisku Mazowieckim przy ul. Kościuszki 30 (dalej Starostwo).

Przedmiot kontroli obejmował realizację zadań w zakresie:

- udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej – w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2020 r.,

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1268, ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.).

⁵ Od 1 września 2020 r. starszy inspektor wojewódzki.

- wykorzystania dotacji otrzymanej w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna* – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.
- wydawania i zatrzymywania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, a także cofania i przywracania ww. uprawnień – w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 11 marca 2020 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 17 sierpnia 2020 r., do którego wniesiono zastrzeżenia, przekazuję Panu Staroście wystąpienie pokontrolne.

I. Realizacja zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Kontroli poddano realizację zadania polegającą na przygotowaniu i organizacji systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej przez Starostwo, na terenie Powiatu Grodziskiego (dalej Powiat) w 2019 r. oraz 2020 r.

Rok poradniczy 2019

W kontrolowanym okresie, w myśl art. 8 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej⁶ (dalej ustawa o *npp*), Powiat realizował zadanie publiczne polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego we współpracy z Gminą Żabia Wola, w oparciu o zawarte w dniu 15 października 2018 r. porozumienie nr WF.3033.6.12.2018 oraz z Gminą Grodzisk Mazowiecki w oparciu o zawarte w dniu 16 października 2018 r. porozumienie nr WF.3033.6.20.2018. Powyższe porozumienia z gminami zawierały informacje w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, określonych w § 5 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej *rozporządzenie*)⁷.

⁶ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294, ze zm).

⁷ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. poz. 2492).

Na podstawie danych statystycznych⁸ ustalono, że zgodnie z art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy o *npp*, na terenie Powiatu właściwie wyznaczono 4 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W toku czynności kontrolnych ustalono, iż pierwotnie dokonano równomiernego podziału punktów zgodnie z dyspozycją art. 11 ust. 1 ustawy o *npp*, gdzie: 2 powierzono prowadzeniu organizacji pozarządowej Fundacji Honeste Vivere z siedzibą w Warszawie, przy ul. Amałowicza-Tatara 7 oraz 2 powierzono adwokatom i radcom prawnym przy równym ich udziale. Z uwagi na fakt, niepodjęcia współpracy przez organizację pozarządową w zakresie prowadzenia punktu, w którym miało być świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, organ w trybie art. 10 ust. 2 w związku z art. 10 ust. 9 ustawy o *npp* zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej i Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie o wyznaczenie adwokatów i radców prawnych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Po aneksowaniu umowy z organizacją pozarządową Fundacją Honeste Vivere w dniu 29 stycznia 2019 r. dokonano podziału prowadzenia punktów w następujący sposób:

- a) 3 punkty powierzono do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zlokalizowane w:
 - Milanówku, przy ul. Piasta 30, do którego tytuł prawny posiada Starostwo Powiatowe w Grodzisku Mazowieckim, na podstawie wypisu z rejestru gruntów i budynków;
 - Grodzisku Mazowieckim, przy ul. 3-go Maja 57, do którego tytuł prawny posiadają Gmina Grodzisk Mazowiecki oraz Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk w udziale $\frac{1}{2}$ dla każdego z tych podmiotów (na podstawie wypisu z rejestru gruntów i budynków);
 - Żabiej Woli, przy ul. Wiejskiej 2f, do którego tytuł prawny posiada Gmina Żabia Wola (na podstawie wypisu z rejestru gruntów i budynków);
- b) 1 punkt powierzono organizacji pozarządowej, zlokalizowany w:
 - Grodzisku Mazowieckim, przy ul. 3-go Maja 57, w którym nieodpłatna pomoc prawna udzielana była przez organizację pozarządową Fundację Honeste Vivere.

Wszystkie punkty, które funkcjonowały w 2019 r. w ww. lokalizacjach, usytuowano z uwzględnieniem dogodnego dostępu do tych lokali⁹. Organ nie występował do Wojewody

⁸ Zgodnie z informacją GUS, według danych na 31 grudnia 2017 r. na terenie Powiatu Grodziskiego zamieszkiwało 91 647 osób.

⁹ Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty Grodziskiego z dnia 29 czerwca 2020 r., cyt.: „Wszystkie lokale, w których usytuowane były punkty nieodpłatnej pomocy prawnej funkcjonujące w 2019 roku uwzględniały potrzeby osób niepełnosprawnych”.

Mazowieckiego o akceptację na zwiększenie liczby punktów w zakresie świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na rok poradniczy 2019.

Ustalono, że w każdym z powyższych punktów udzielano porad w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu, przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z wymogiem art. 8 ust. 3 ustawy o *npp*.

Starosta Grodziski, zgodnie z art. 8a ustawy o *npp*, sporządził według wzoru określonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców Powiatu, która zawierała wszystkie elementy wymagane w art. 8a ust. 2 i 3 ustawy o *npp*. Lista, zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy o *npp* została opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej (dalej BIP), na stronach internetowych urzędu starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu wraz z początkiem roku poradniczego 2019.

Nieodpłatna pomoc prawna na terenie Powiatu udzielana była w 2019 r. w oparciu o trójstronne porozumienie pomiędzy Powiatem, a Radą Okręgową Izby Radców Prawnych oraz Okręgową Radą Adwokacką w Warszawie, które zostało zawarte w dniu 5 listopada 2018 r. Porozumienie zawierało wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy o *npp* oraz zostało zawarte z zachowaniem terminu określonego w art. 10 ust. 2 tej ustawy. Wojewoda Mazowiecki został poinformowany o zawartym porozumieniu w dniu 28 listopada 2018 r.

Na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w 2019 r. Powiat zawarł 14 umów, w tym: 7 umów z adwokatami oraz 7 umów z radcami prawnymi, wypełniając tym samym wymóg określony w art. 6 ust. 1 ustawy o *npp*. Badaniu poddano 4¹⁰ umowy stwierdzając, że zawierały one wszystkie elementy określone w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o *npp*.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 o *npp*, w corocznym otwartym konkursie ofert, Powiat wyłonił 1 organizację pozarządową do realizacji zadania publicznego w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa i udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 2019 r. na terenie Powiatu.

Konkurs został ogłoszony uchwałą Nr 859/2018 Zarządu Powiatu Grodziskiego z dnia 17 października 2018 r. w *sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Grodzisku Mazowieckim i powołania Komisji Konkursowej*, którą opublikowano

¹⁰ Dotyczy umów: Umowa z dnia 18 grudnia 2018 r. Nr 5/2018, Umowa z dnia 18 grudnia 2018 r. Nr 6/2018, Umowa z dnia 18 grudnia 2018 r. Nr 9/2018, Umowa z dnia 18 grudnia 2018 r. Nr 3/2018.

w BIP, na stronie internetowej Urzędu i na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz wywieszono w siedzibie organu w dniu 18 października 2018 r. z właściwie wyznaczonym terminem składania ofert, zgodnie z wymogami art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹¹ (dalej u. d. p. p. w.). Ogłoszenie zawierało wszystkie elementy wymienione w art. 13 ust. 2 u. d. p. p. w., a także wskazanie dokumentów określonych w art. 10 ust. 2-4 ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw¹².

Komisję konkursową, w myśl art. 15 ust. 2a u. d. p. p. w., powołano uchwałą Nr 859/2018 Zarządu Powiatu Grodziskiego z dnia 17 października 2018 r. w *sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Grodzisku Mazowieckim i powołania Komisji Konkursowej*, którą opublikowano w BIP, na stronie internetowej Urzędu i na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz wywieszono w siedzibie organu w dniu 18 października 2018 r. W skład komisji konkursowej weszli: przedstawiciel Starosty Grodziskiego, przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Rozstrzygnięcie otwartego konkursu ofert stwierdza uchwała nr 6/2018 Zarządu Powiatu Grodziskiego z dnia 5 grudnia 2018 r. w *sprawie zatwierdzenia wyniku otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Grodzisku Mazowieckim*, ogłoszona niezwłocznie w BIP, na stronie internetowej Urzędu, na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz wywieszona w siedzibie organu w dniu 10 grudnia 2018 r., zgodnie z wymogami określonymi w art. 15 ust. 2j u. d. p. p. w. Informacja o rozstrzygnięciu konkursu zawierała wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h wskazanej ustawy.

W toku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert dokonano indywidualnej oceny formalnej i merytorycznej każdej ze złożonych ofert. Komisja konkursowa rekomendowała do zawarcia umowy Fundację Instytut Aktywizacji Regionów z siedzibą w Gdyni, przy ul. Kopernika 20/3. Jednakże, z uwagi

¹¹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

¹² Ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1467).

na wycofanie oferty¹³ przez Fundację Instytut Aktywizacji Regionów, ostatecznie do realizacji zadania została wybrana oferta:

- Fundacji Honeste Vivere, z siedzibą w Warszawie przy ul. Amałowicza-Tatara 7, do prowadzenia punktu, w którym będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna, zlokalizowanym w budynku przy ul. 3-go Maja 57 w Grodzisku Mazowieckim;
- Fundacji Honeste Vivere, z siedzibą w Warszawie przy ul. Amałowicza-Tatara 7, do prowadzenia punktu, w którym będzie świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, zlokalizowanym w budynku przy ul. 3-go Maja 57 w Grodzisku Mazowieckim.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że zgodnie z protokołem zbiorczym z posiedzenia komisji konkursowej z dnia 13 listopada 2018 r. oferta powyższej organizacji zawierała wszystkie elementy, o których mowa w art. 14 u. d. p. p. w. oraz była kompletna pod względem dołączonej do oferty dokumentacji, potwierdzającej spełnianie warunków określonych w art. 10 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw.

Z powyższą organizacją pozarządową zawarto bez zbędnej zwłoki umowę¹⁴ na realizację zadania publicznego, polegającego na prowadzeniu punktów: udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w punktach zlokalizowanych w Grodzisku Mazowieckim w 2019 r., zgodnie z art. 15 ust. 4 u. d. p. p. w. Powyższa umowa była zgodna z wzorem rozporządzenia w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonywania tych zadań¹⁵. Z uwagi na odstąpienie¹⁶ przez Fundację Honeste Vivere od umowy na prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, powyższa umowa została aneksowana Aneksem Nr 1 z dnia 29 stycznia 2019 r., na mocy którego Fundacji powierzono jedynie prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej.

¹³ 28 listopada 2018 r. Fundacja Instytut Aktywizacji Regionów złożyła oświadczenie o wycofaniu oferty na realizację zadania publicznego.

¹⁴ Dotyczy: Umowy z dnia 18 grudnia 2018 r. Nr WF.3033.49.2018 oraz z Fundacją „Honeste Vivere” z siedzibą w Warszawie, przy ul. Amałowicza – Tatara 7.

¹⁵ Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 2057).

¹⁶ 18 stycznia 2019 r. Fundacja Honeste Vivere złożyła do Zarządu Powiatu Grodzkiego pismo wnoszące o zmianę umowy zawartej 18 grudnia 2018 r.

Kontrolowana jednostka rozpowszechniała wśród mieszkańców Powiatu wiedzę na temat systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich¹⁷, zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o *npp*. Wskazano numer telefonu¹⁸ służący mieszkańcom do zapisów oraz pozyskiwania informacji na temat nieodpłatnej pomocy prawnej, tym samym umożliwiono uzyskanie informacji w zakresie procedury nieodpłatnych porad prawnych dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu poprzez udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego poza punktem. Tym samym spełniono wymogi art. 8 ust. 4 i 5 ustawy o *npp*.

W trakcie kontroli poddano analizie 20 kart pomocy „część A” wypełnionych przez adwokatów lub radców prawnych oraz osoby z organizacji pozarządowej, udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej w 2019 r.:

- 12¹⁹ sporządzonych przez wykonawców w punktach, prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych, w tym 6 sporządzonych przez adwokatów i 6 sporządzonych przez radców prawnych;
- 8²⁰ sporządzonych w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową.

Wszystkie poddane analizie karty były zgodne z wzorem określonym w załączniku nr 2 do *rozporządzenia*.

Analizie poddano również 6²¹ kart pomocy „część B”, zgromadzonych w urnach, wypełnionych przez osoby uprawnione w punktach, gdzie udzielano nieodpłatnej pomocy prawnej. Wszystkie badane

¹⁷ Zgodnie z wyjaśnieniem Sekretarza Powiatu Grodziskiego z dnia 4 czerwca 2020 r., cyt.: „Informacja o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zamieszczona jest w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie Powiatu Grodziskiego, a także na tablicy ogłoszeń. Informacja dotycząca punktów przesłana została do wszystkich gmin na terenie powiatu z prośbą o zamieszczenie na stronach internetowych gmin oraz w formie plakatów do zamieszczenia na tablicach ogłoszeń. W lokalnym radio „Bogoria” emitowane są cykliczne wystąpienia poświęcone pomocy prawnej i poradnictwu, a także publikowane są artykuły informujące w lokalnej prasie. Ponadto, informacje wyświetlane były na monitorze reklamowym w jednym z budynków Starostwa przy ul. Dalekiej 11”.

¹⁸ Zgodnie z wyjaśnieniem Sekretarza Powiatu Grodziskiego z dnia 4 czerwca 2020 r., cyt.: „Zapisy odbywają się pod wyodrębnionym numerem telefonu 22 723 01 68, przeznaczonym wyłącznie do tego celu. Zapisy są odnotowywane w rejestrze zapisów do Punktów Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego. Każdego dnia drogą elektroniczną przekazywana jest do punktu lista osób zapisanych na kolejny dzień. W związku z uruchomieniem porad za pomocą środków porozumiewania się na odległość, każdego dnia numery telefonów osób zapisanych na poradę są przekazywane bezpośrednio do wykonawców. W przypadku przesłania drogą elektroniczną zgłoszenia o poradę wnioskujący również zostaje zapisany na poradę”.

¹⁹ Dotyczy 12 Kart pomocy „część A” sporządzonych w formie papierowej, w tym 6 sporządzonych przez adwokatów, a 6 sporządzonych przez radców prawnych.

²⁰ Dotyczy 2 kart ze stycznia (pierwsza i ostatnia), pierwsza karta z lutego, kwietnia, czerwca, sierpnia, października i grudnia 2019 r.

karty były wypełnione kompletnie w zakresie punktu 1, dotyczącego punktu i dyżuru, wszystkie były opatrzone pieczęcią komórki organizacyjnej Starostwa, obsługującej pod względem organizacyjno-technicznym przedmiotowe zadanie. Wszystkie poddane analizie karty były zgodne z wzorem określonym w załączniku nr 1 do *rozporządzenia*. Karty pomocy „część B”, zgromadzone w urnach, były co najmniej raz w miesiącu odbierane przez koordynatora powiatowego oraz opatrywane właściwą pieczęcią organu oraz analizowane pod względem wprowadzenia rozwiązań usprawniających oraz podnoszących jakość świadczonych usług²², zgodnie z wymogiem § 8 ust. 9 *rozporządzenia*.

Podczas kontroli ustalono, że organ przekazywał, co najmniej raz w miesiącu dziekanom właściwej Okręgowej Rady Adwokackiej i Okręgowej Izby Radców Prawnych oraz przedstawicielom właściwej organizacji pozarządowej opinie osób uprawnionych zawartych w „części B kart” pomocy w myśl § 9 ust. 1 powyższego *rozporządzenia*²³.

Analizie poddano również 12²⁴ oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o *npp*, wypełnionych przez osoby uprawnione w punktach, w których udzielano nieodpłatnej pomocy prawnej. Wszystkie poddane analizie oświadczenia były zgodne z załącznikiem nr 1 do ustawy o *npp*.

Ustalono w toku czynności kontrolnych, że zarówno oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o *npp*, jak również karty pomocy „część A”, przekazywano koordynatorowi powiatowemu do 10 dnia każdego miesiąca zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o *npp*. Przedmiotową dokumentację przechowywano w warunkach uniemożliwiających dostęp do niej osobom trzecim.

Z zachowaniem terminu określonego w art. 12 ust. 1 ustawy o *npp*, Starosta Grodziski przekazywał Wojewodzie Mazowieckiemu zbiorcze informacje o wykonaniu zadań w I, II, III i IV kwartale 2019 r., które zostały sporządzone na formularzu zgodnym z wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do *rozporządzenia*.

²¹ Dotyczy 6 kart pomocy „część B”: 2 karty pozyskane w punkcie przy ul. Piasta 30 w Milanówku (pierwsza ze stycznia, lipca 2019 r.), 2 karty pozyskane w punkcie przy ul. Wiejskiej 2f w Żabiej Woli (pierwsza z marca, września 2019 r.), 2 karty pozyskane w punkcie w Grodzisku Mazowieckim (pierwsza z maja, listopada 2019 r.).

²² Zgodnie z wyjaśnieniem Sekretarza Powiatu Grodziskiego z dnia 4 czerwca 2020 r., cyt.: „Raz w miesiącu przeprowadzana jest analiza opinii osób uprawnionych oraz określane są wprowadzone usprawnienia. (...) Nie wprowadzono dodatkowych form pozyskiwania opinii np. wywiadów telefonicznych z osobami, które przekazały numer telefonu.”.

²³ Zgodnie z wyjaśnieniem Sekretarza Powiatu Grodziskiego z dnia 4 czerwca 2020 r., cyt.: „Opinie osób uprawnionych, zawarte w części B Karty Pomocy, raz w miesiącu są przekazywane do Dziekanów Okręgowej Rady Adwokackiej i Okręgowej Izby Radców Prawnych (...)”.

²⁴ Dotyczy: 4 oświadczeń pozyskanych w punkcie przy ul. Piasta 30 w Milanówku (pierwsze ze stycznia, kwietnia, lipca, października 2019 r.); 4 oświadczeń pozyskanych w punkcie przy ul. Wiejskiej 2f w Żabiej Woli (pierwsze z lutego, maja, sierpnia, listopada 2019 r.); 4 oświadczeń pozyskanych w punkcie w Grodzisku Mazowieckim (pierwsze z marca, czerwca, września, grudnia 2019 r.).

Rok poradniczy 2020

W kontrolowanym okresie, w myśl art. 8 ust. 1 ustawy o *npp*, Powiat realizował zadanie publiczne polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego we współpracy z Gminą Żabia Wola w oparciu o zawarte w dniu 17 października 2019 r. porozumienie nr WF.3033.2.3.2020 oraz z Ośrodkiem Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki w oparciu o zawarte w dniu 16 października 2019 r. porozumienie nr WF.3033.2.1.2020²⁵. Powyższe porozumienia zawierały informacje w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, określonych w § 5 *rozporządzenia*.

Na podstawie danych statystycznych²⁶ ustalono, że zgodnie z art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy o *npp*, na terenie Powiatu właściwie wyznaczono 4 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W toku czynności kontrolnych ustalono, że dokonano równomiernego podziału punktów zgodnie z dyspozycją art. 11 ust. 1 ustawy o *npp*, gdzie: 2 powierzono prowadzeniu organizacjom pozarządowym oraz 2 powierzono adwokatom i radcom prawnym przy równym ich udziale. Ustalono, że punkty wyznaczone do realizacji zadania w 2020 r. usytuowano w następujących lokalizacjach:

- w budynku przy ul. 3 Maja 57, 05-825 Grodzisk Mazowieckim, w którym nieodpłatna pomoc prawna udzielana przez organizację pozarządową Fundację Togatus Pro Bono; do którego tytuł prawny posiada Gmina Żabia Wola (na podstawie wypisu z rejestru gruntów i budynków);
- w budynku przy ul. Piasta 30, 05-822 Milanówek, w którym nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest przez adwokatów i radców prawnych z zachowaniem równomiernego ich udziału, do którego tytuł prawny posiada Starostwo Powiatowe w Grodzisku Mazowieckim (na podstawie wypisu z rejestru gruntów i budynków);

²⁵ Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty Grodziskiego z dnia 29 czerwca 2020 r., cyt.: „*Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (j.t. Dz. U. z 2020 r., poz. 194) i zgodnie z art. 14 przywołanej ustawy posiada osobowość prawną. Ponadto, aktem notarialnym z dnia 30 maja 2019 r. ustanowiono prawo użytkowania na rzecz Ośrodka kultury. Burmistrz Grodziska Mazowieckiego zarządzeniem nr 131/2008 powołał na stanowisko Dyrektora Ośrodka Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki (...), który reprezentował Ośrodek Kultury w porozumieniu zawartym 16 października 2019 r. (...)*”.

²⁶ Zgodnie z informacją GUS, według danych na 31 grudnia 2018 r. na terenie Powiatu Grodziskiego zamieszkiwało 94 091 osób.

- w budynku przy ul. Wiejska 2f, 96-321 Żabia Wola, w którym nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest przez adwokatów i radców prawnych z zachowaniem równomiernego ich udziału, do którego tytuł prawny posiada Gmina Żabia Wola (na podstawie wypisu z rejestru gruntów i budynków);
- w budynku przy ul. 3 Maja 57, 05-825 Grodzisk Mazowiecki, w którym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie świadczone jest przez organizację pozarządową Fundację Młodzi Ludziom, do którego tytuł prawny posiadają: Gmina Grodzisk Mazowiecki oraz Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki w udziale ½ dla każdego z tych podmiotów (na podstawie wypisu z rejestru gruntów i budynków).

Organ nie występował do Wojewody Mazowieckiego o akceptację na zwiększenie liczby punktów w zakresie świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na rok poradniczy 2020.

Punkty opisane powyżej, prowadzone w 2020 r. usytuowano z uwzględnieniem dogodnego do nich dostępu oraz zgodnie z wymogami określonymi w § 5 ust. 1-3, 4 pkt. 1-2 i 5 *rozporządzenia*. Ustalono, że we wszystkich punktach udzielano porad w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu, przez co najmniej 4 godziny dziennie według ustalonego harmonogramu, tj. zgodnie z wymogiem art. 8 ust. 3 ustawy o *npp*.

Starosta Grodziski, zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy o *npp*, sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców Powiatu, która zawierała wszystkie elementy wymagane w art. 8a ust. 2 i 3 ustawy o *npp* oraz została udostępniona mieszkańcom Powiatu w sposób określony w art. 8a ust. 4 ustawy o *npp* wraz z rozpoczęciem nowego roku poradniczego²⁷.

Nieodpłatna pomoc prawna na terenie Powiatu udzielana była w 2020 r. w oparciu o trójstronne porozumienie zawarte pomiędzy Powiatem, a Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych oraz Okręgową Radą Adwokacką w Warszawie, które zostało zawarte w dniu 27 listopada 2019 r. Porozumienie zawierało wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy o *npp* oraz zostało zawarte z zachowaniem terminu określonego w art. 10 ust. 3 tej ustawy. Wojewoda Mazowiecki został poinformowany o zawartym porozumieniu pismem z dnia 3 grudnia 2019 r.

²⁷ Listę opublikowano: w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronach internetowych urzędu starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu dnia 30 stycznia 2020 r., na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu dnia 4 stycznia 2020 r., przekazano dnia 22 stycznia 2020 r. drogą mailową podległym jednostkom informację nt. punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, z prośbą o rozpropagowanie w terenie.

Na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w 2020 r. Powiat zawarł 11 umów, w tym 5 umów z adwokatami, 5 umów z radcami prawnymi oraz 1 umowę z mediatorem, wypełniając tym samym wymóg określony w art. 6 ust 1 ustawy o *npp*. Badaniu poddano 5²⁸ umów stwierdzając, że zawierały one wszystkie elementy określone w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o *npp*.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o *npp*, w corocznym otwartym konkursie ofert, Powiat wyłonił 2 organizacje pozarządowe do realizacji zadania publicznego w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa i udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 2020 r. na terenie Powiatu.

Konkurs został ogłoszony uchwałą Nr 186/2019 Zarządu Powiatu Grodziskiego z dnia 16 października 2019 r. w *sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Grodzisku Mazowieckim i powołania Komisji Konkursowej*, którą opublikowano w BIP, na stronie internetowej Urzędu, na stronie internetowej dedykowanej organizacjom pozarządowym oraz wywieszono w siedzibie organu w dniu 16 października 2019 r. z właściwie wyznaczonym – na 8 listopada – terminem składania ofert, zgodnie z wymogami art. 13 ust. 1 i 3 u. d. p. p. w. Ogłoszenie zawierało wszystkie elementy wymienione w art. 13 ust. 2 u. d. p. p. w., a także wskazanie dokumentów określonych w art. 10 ust. 2-4 ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw.

Powyższą uchwałą, w myśl art. 15 ust. 2a u. d. p. p. w. powołano komisję konkursową, do przeprowadzenia procedury konkursowej i zaopiniowania złożonych przez organizacje pozarządowe ofert. W skład komisji konkursowej weszli: przedstawiciel Starosty Grodziskiego, przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Rozstrzygnięcie otwartego konkursu ofert stwierdza uchwała nr 215/2019 Zarządu Powiatu Grodziskiego z dnia 20 listopada 2019 r. w *sprawie zatwierdzenia wyniku otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Grodzisku Mazowieckim*, ogłoszona niezwłocznie w BIP, na stronie internetowej Urzędu oraz wywieszone w siedzibie organu w dniu 28 listopada 2019 r., zgodnie z wymogami określonymi w art. 15 ust. 2j u. d. p. p. w. Informacja

²⁸ Dotyczy umów: Umowa z dnia 20 grudnia 2019 r. Nr 5/2019, Umowa z dnia 20 grudnia 2019 r. Nr 9/2019, Umowa z dnia 20 grudnia 2019 r. Nr 04/12/2019 z, Umowa z dnia 20 grudnia 2019 r. Nr 06/12/2019 oraz Umowa z dnia 30 grudnia 2019 r. Nr 11/2019.

o rozstrzygnięciu konkursu zawierała wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h wskazanej ustawy.

W wyniku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert dokonano wyboru następujących ofert:

- Fundacji Togatus Pro Bono, z siedzibą w Olsztynie przy ul. Warmińskiej 7/1, na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu, w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, zlokalizowanym w Grodzisku Mazowieckim przy ul. 3-go Maja 57;
- Fundacji Młodzi Ludziom, z siedzibą: Borysław 49, 96-130 Głuchów na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu, w którym świadczone jest nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, zlokalizowanym w Grodzisku Mazowieckim przy ul. 3-go Maja 573.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że zgodnie z protokołem zbiorczym z posiedzenia komisji konkursowej z dnia 14 listopada 2019 r., oferty powyższych organizacji pozarządowych zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 14 u. d. p. p. w. oraz były kompletne pod względem dołączonej do ofert dokumentacji, potwierdzającej spełnianie warunków określonych w art. 10 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw.

Z wybranymi w konkursie organizacjami pozarządowymi zawarto bez zbędnej zwłoki umowy²⁹ na realizację w 2020 r. zadania publicznego, polegającego na prowadzeniu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w Grodzisku Mazowieckim oraz na świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w punkcie również zlokalizowanym w Grodzisku Mazowieckim zgodnie z art. 15 ust. 4 u. d. p. p. w. Powyższe umowy były zgodne z wzorem rozporządzenia w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonywania tych zadań.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że organ w roku poradniczym 2020 zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o *npp* rozpowszechniał wśród mieszkańców Powiatu wiedzę na temat systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich za pośrednictwem stron internetowych, lokalnych mediów, plakatów i ulotek. Wskazano numer telefonu służący mieszkańcom do zapisów oraz pozyskiwania informacji na temat nieodpłatnej pomocy prawnej, tym samym umożliwiono uzyskanie informacji w zakresie procedury nieodpłatnych porad prawnych dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście

²⁹ Umowy z dnia 31 grudnia 2019 r. Nr WAO.032.101.2019 oraz umowa z dnia 31 grudnia 2019 r. Nr WAO.032.102.2018 z Fundacją Rozwoju Świadomości Obywatelskiej Experto Pro Bono z siedzibą w Zamościu, przy ul. Lwowskiej 28/22.

oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu poprzez udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego poza punktem. Tym samym spełniono wymogi art. 8 ust. 4 i 5 ustawy o *npp*.

W trakcie kontroli poddano analizie 19 kart pomocy „część A” wypełnionych w systemie elektronicznego rejestrowania porad przez adwokatów lub radców prawnych oraz osoby z organizacji pozarządowej, udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczące nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 2020 r.:

- 8³⁰ sporządzonych przez adwokatów i radców prawnych, udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach zlokalizowanych w Milanówku i Żabiej Woli;
- 11³¹ sporządzonych przez wykonawców w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe, gdzie udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zlokalizowanych w Grodzisku Mazowieckim.

Wszystkie poddane analizie karty były zgodne z wzorem określonym w załączniku nr 2 *rozporządzenia*, wszystkie karty były kompletne.

Analizie poddano również 4³² karty pomocy „część B”, zgromadzone w urnach, w tym 2 karty wypełnione przez osoby uprawnione w punktach, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych, 1 kartę wypełnioną przez osoby uprawnione w punkcie, w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, prowadzonym przez organizację pozarządową oraz 1 kartę wypełnioną przez osoby uprawnione w punkcie, w którym świadczone jest nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, prowadzonym przez organizację pozarządową.

Wszystkie poddane analizie karty były zgodne z wzorem określonym w załączniku nr 1 do *rozporządzenia*, były wypełnione kompletnie w zakresie punktu 1, dotyczącego punktu i dyżuru, wszystkie były opatrzone pieczęcią komórki organizacyjnej Starostwa, obsługującej pod względem organizacyjno – technicznym przedmiotowe zadanie. Ustalono, że z uwagi na zaistniałą sytuację

³⁰ Dotyczy 8 Kart pomocy „część A”, w tym: 4 karty sporządzone w punkcie zlokalizowanym w Milanówku - pierwsza karta ze stycznia, pierwsza karta z marca, pierwsza karta z maja, pierwsza karta z czerwca 2020 r.; 4 karty sporządzone w punkcie zlokalizowanym w Żabiej Woli - pierwsza karta ze stycznia, pierwsza karta z lutego, pierwsza karta z kwietnia, pierwsza karta z czerwca 2020 r.

³¹ Dotyczy 11 Kart pomocy „część A”, w tym: 5 kart sporządzonych przez wykonawców z Fundacji Młodzi Ludziom, świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w punkcie zlokalizowanym w Grodzisku Mazowieckim – pierwsza karta ze stycznia, lutego, marca, maja, czerwca 2020 r.; 6 kart sporządzonych przez wykonawców z Fundacji Togatus Pro Bono, udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie zlokalizowanym w Grodzisku Mazowieckim – pierwsza karta ze stycznia, lutego, marca, kwietnia, maja, czerwca 2020 r.

³² Dotyczy 4 kart pomocy „część B”: 1 karta pozyskana w punkcie przy ul. Piasta 30 w Milanówku (pierwsza ze stycznia 2020 r.), 1 karta pozyskana w punkcie przy ul. Wiejskiej 2f w Żabiej Woli (pierwsza ze stycznia 2020 r.), 2 karty pozyskane w punkcie w Grodzisku Mazowieckim (pierwsza ze stycznia i lutego 2020 r.).

sanitarno-epidemiologiczną decyzją organu, od dnia 16 marca 2020 r. wszystkie porady są udzielane za pomocą środków porozumiewania się na odległość, a karty pomocy „część B” nie są wypełniane przez osoby uprawnione zgodnie z art. 28 a ustawy o *npp* w związku z art. 29 ust. 7 ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2³³. Analizie poddano również 8³⁴ oświadczeń osób uprawnionych, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o *npp*, wypełnionych przez osoby uprawnione w punktach, w których udzielano nieodpłatnej pomocy prawnej oraz w punkcie, gdzie świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Ustalono w toku czynności kontrolnych, że zarówno oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o *npp*, jak również karty pomocy „część A”, przekazywano koordynatorowi powiatowemu do 10 dnia każdego miesiąca zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o *npp*. Przedmiotową dokumentację przechowywano w warunkach uniemożliwiających dostęp do niej osobom trzecim.

Ustalono ponadto, że Starosta Grodziski sprawuje nadzór nad wykonywaniem umowy na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez organizacje pozarządowe, zgodnie z art. 11 ust. 8 powyższej ustawy, na zasadach określonych u. d. p. w.³⁵.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

1. W umowach zawartych w 2018 r. i 2019 r. z adwokatami i radcami prawnymi, jak również z organizacjami pozarządowymi na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w roku poradniczym 2019 jak i 2020 nie umieszczono zapisów dotyczących organizowania przez wykonawców dojazdu we własnym zakresie do miejsca udzielania porad innego niż utworzony punkt udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

³³ Ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875).

³⁴ Dotyczy: 2 oświadczeń pozyskanych w punkcie przy ul. Piasta 30 w Milanówku (pierwsze ze stycznia i lutego 2020); 2 oświadczeń pozyskanych w punkcie przy ul. Wiejskiej 2f w Żabiej Woli (pierwsze ze stycznia i lutego 2020); 4 oświadczeń pozyskanych w punkcie w Grodzisku Mazowieckim (pierwsze i ostatnie ze stycznia i lutego 2020).

³⁵ Zgodnie z wyjaśnieniem Sekretarza Powiatu Grodziskiego z dnia 4 czerwca 2020 r. cyt.: „W związku z możliwością dokonywania kontroli i oceny realizacji zadania przez organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego Starostwo Powiatu Grodziskiego wykonuje następujące czynności:

- 1) przeprowadza wizytację w punktach prowadzonych przez organizację pozarządową,
- 2) analizuje opinie składane przez osoby korzystające z porad (...),
- 3) sprawdza listy obecności wykonawców wyznaczonych przez organizację (...),
- 4) przeprowadza telefoniczną weryfikację obecności w punkcie”.

Zaniechaniem takim naruszono wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości z 9 sierpnia 2018 r. znak: DZP-VII-054-51/18/1, przekazane Starostom za pośrednictwem Wojewody, gdzie wskazano, że cyt.: *„Jeśli chodzi o treść umów zawieranych z radcami, adwokatami wykonawcami, z wyłoniowymi organizacjami pozarządowymi, to od 2019 roku powinny dodatkowo uwzględniać m. in. (...) organizowanie przez wykonawców we własnym zakresie w czasie funkcjonowania dyżurów dojazdu w celu udzielenia pomocy w miejscu zamieszkania osoby, która nie jest w stanie przybyć do punktu, a także dojazdu do miejsca, w którym można dogodnie udzielić pomocy osobie doświadczającej trudności w porozumiewaniu się – niezbędne są stosowne klauzule umowne, które nie powinny prowadzić do finansowania dojazdu ze środków własnych powiatu (...)”*.

2. W kartach pomocy „części A”, poddanych analizie wykazano, że 3³⁶ karty wypełnione w 2019 r. przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie, prowadzonym przez adwokata i radcę prawnego nie były kompletne w zakresie wypełnienia punktu 7 lub punktów 6 i 7 tj. *„Anonimowy opis sprawy do nieodpłatnej pomocy prawnej lub poradnictwa obywatelskiego”* i *„Anonimowy opis udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego”*. Karta pomocy „części A”, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o npp stanowi załączniki nr 2 do rozporządzenia winna być wypełniona w sposób kompletny.

Uchybienie polegające na nie zawarciu w umowach z adwokatami i radcami prawnymi i organizacjami pozarządowymi wszystkich wymaganych elementów umowy, o których mowa w wytycznych Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 9 sierpnia 2018 r. znak: DZP-VII-054-51/18/1, może prowadzić do konieczności finansowania dojazdu do korzystających z usług ze środków własnych powiatu.

Podsumowując wyniki kontroli informuję, że realizację zadania w przedmiocie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, ocenia się **pozytywnie pomimo uchybień**.

Wyniki kontroli wskazują, że zarówno w roku poradniczym 2019 jak i 2020: wyznaczono prawidłową liczbę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, dostosowano lokale do określonych wymogów, udzielano porad prawnych

³⁶ Dotyczy 2 kart z 8 stycznia 2020 r.

w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu, przez co najmniej 4 godziny dziennie, sporządzono i udostępniono kompletną listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa oraz karty informacyjne poradnictwa, terminowo zawarto porozumienia z Okręgową Radą Adwokacką i Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych. Terminowo oraz w sposób kompletny zawarto umowy z adwokatami i radcami prawnymi. Niezwłocznie zawiadomiono Wojewodę o zawartych porozumieniach. Terminowo przekazywano Wojewodzie zbiorcze informacje o wykonaniu zadania. Prawidłowo wyłoniono w otwartym konkursie ofert organizacje pozarządowe na realizację zadania publicznego w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz bez zbędnej zwłoki zawarto umowy z wyłonionymi organizacjami na realizację zadania. Prowadzono nadzór nad realizacją zadania przez organizację pozarządową. Przekazywano³⁷ dziekanom właściwej Okręgowej Rady Adwokackiej i Okręgowej Izby Radców Prawnych oraz przedstawicielom właściwej organizacji pozarządowej opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Mając natomiast na uwadze stwierdzone powyżej uchybienia, uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo uchybień.

II. Wykorzystanie dotacji otrzymanej w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna* – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wykorzystanie dotacji przekazanej w 2019 r. z budżetu Wojewody Mazowieckiego w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna* (dalej rozdział 75515 klasyfikacji budżetowej). Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.

W wyniku kontroli wykorzystania otrzymanej dotacji, stwierdzono, że:

1. W 2019 r. Powiat Grodziski na sfinansowanie zadania zleconego z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o *npp* polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, otrzymał z MUW dotację celową w kwocie 264 000,00 zł w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej wynikającą z prawidłowego wyliczenia – zgodnego z zasadą ustaloną w art. 20 ustawy o *npp* z przeznaczeniem na: wynagrodzenia – 240 240,00 zł (91%), obsługę organizacyjno-techniczną – 15 840,00 zł (6%) oraz edukację prawną – 7 920,00 zł (3%).

³⁷ Dotyczy roku poradniczego 2019.

2. Jak wynika z ksiąg rachunkowych i zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu rocznym *Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał roku 2019* (dalej sprawozdanie Rb-50 za IV kwartał roku 2019) Powiat przedstawił, że dotację wykorzystano w kwocie 253 327,54 zł. Niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 10 672,46 zł zwrócono na rachunek bankowy MUW³⁸, z zachowaniem terminu ustalonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.
3. Powiat w związku z realizacją zadania zleconego wypłacił ogółem:
 - kwotę 166 829,91 zł - zgodnie z umowami zawartymi z kancelariami adwokackimi i kancelariami radców prawnych oraz kartą wydatków wg paragrafów klasyfikacji budżetowej i wyciągami bankowymi potwierdzającymi dokonanie wypłat;
 - kwotę 70 724,68 zł - Fundacji Honeste Vivere zgodnie z umową nr WF.3033.49.2018³⁹ zawartą w dniu 18 grudnia 2018 r. na prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
4. Fundacja Honeste Vivere, zgodnie z zawartą umową, sporządziła sprawozdanie końcowe z wykonania zadania publicznego, którego Powiat pismem z 27 lutego 2020 r.⁴⁰ nie przyjął wskazując nieprawidłowości wymagające korekty. Ww. Fundacja w dniach 13 oraz 25 marca 2020 r. złożyła korekty sprawozdania. Zarząd Powiatu Grodzkiego uchwałą nr 301/2020 z 27 marca 2020 roku zatwierdził sprawozdanie z wykonania zadania, w którym Fundacja wykazała kwotę niższą niż przekazaną zgodnie z umową na realizację zadania – 70 461,26 zł oraz koszty pokryte z wkładu własnego w kwocie 7 560,00 zł.
Powiat Grodzki przekazał do MUW niewykorzystaną dotację w kwocie 263,42 zł wraz z odsetkami w dniu 24 lutego 2020 r. – WB 66/2020, tym samym nie zachowując terminu ustalonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.
Starosta nie przeprowadził kontroli o której mowa w art. 11 ust. 8 ustawy o *npp* oraz § 4 zawartej umowy.

³⁸ 31 stycznia 2019 r. – 2 260,32 zł (WB nr 0022/2019), 8 marca 2019 r. – 5 005,00 zł (WB nr 0062/2019), 28 stycznia 2020 r. – 3 407,14 zł (WB nr 0028/2020).

³⁹ Zmieniona Aneks nr 1 z 29 stycznia 2019 r. zmieniającym brzmienia § 1 w zakresie przedmiotu umowy, § 2 dotyczącego sposobu wykonania zadania publicznego i § 3 w zakresie finansowania zadania publicznego. Zarząd Powiatu i Fundacja sporządziły 29 stycznia 2019 r. protokół w sprawie rozliczenia dotacji przekazanej na realizację zadania w styczniu.

⁴⁰ Nr WO.070.18.2020.

Sprawozdania złożone przez Fundację zostały sporządzone na formularzach zgodnych z wzorem określonym w załączniku nr 5 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań.⁴¹

5. Uwzględniając powyższe ustalenia, Powiat otrzymaną dotację przeznaczył na:

- wynagrodzenia dla podmiotów prowadzących obsługę prawną w wysokości 229 371,17 zł, co stanowi 86,89% wysokości otrzymanej dotacji,
- pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania w wysokości 15 772,95 zł, co stanowi 5,98% wysokości otrzymanej dotacji,
- edukację prawną 7 920,00 zł – 3% otrzymanej dotacji.

W związku z powyższym Powiat ostatecznie na realizację zadania wykorzystał kwotę dotacji w wysokości 253 064,12 zł, co stanowi 95,86% otrzymanej dotacji.

6. Koszt porady prawnej w przeliczeniu na jedną osobę wyniósł: udzielanej przez kancelarie – 203,95 zł, udzielanej przez Fundację Honeste Vivere – 145,78⁴² zł, natomiast średni koszt dla Powiatu – 183,94 zł⁴³.
7. Do środków otrzymanych z dotacji w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej w Powiecie prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgowa dochodów i wydatków, gdzie możliwa była identyfikacja poszczególnych operacji gospodarczych.
8. Sprawdzone dowody źródłowe będące podstawą dokonanych wydatków spełniały wymogi art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości⁴⁴ (dalej uor), a sprawdzone zapisy księgowe w ewidencji wydatków spełniały wymogi art. 20 uor.
9. Wydatki realizowane ze środków dotacji klasyfikowane były zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁴⁵ (dalej rozporządzenie w sprawie klasyfikacji).
10. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-50 za IV kwartał 2019 roku były zgodne z ewidencją księgową na dzień 31 grudnia 2019 r.

⁴¹ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 1300).

⁴² Zgodnie z faktycznie poniesionym wydatkiem.

⁴³ Kancelarie udzieliły 818 porad, Fundacja Honeste Vivere 429 porad, razem 1247.

⁴⁴ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.).

⁴⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2014 poz. 1053, ze zm.).

W trakcie kontroli stwierdzono niezgodność kwoty wykorzystanej dotacji w § 2360 *Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego (dalej § 2360 klasyfikacji budżetowej)* zapisanej w urządzeniach księgowych ze stanem faktycznym⁴⁶.

Powiat nie dokonał korekty zapisów ewidencji księgowej dotyczącej wydatkowania środków w § 2360 klasyfikacji budżetowej – z kwoty 70 724,68 zł do kwoty 70 461,26 zł⁴⁷, co skutkowało przedstawieniem w RB-50 za IV kwartał 2019 r. danych niezgodnych ze stanem faktycznym w zakresie ww. kwoty.

11. Powiat nie dokonywał lokat środków dotacji, co potwierdził Starosta złożonym oświadczeniem z 8 czerwca 2020 r.

Ponadto ustalono, że Powiat od środków dotacji otrzymanych w 2019 r. w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej gromadzonych na oprocentowanym rachunku bankowym⁴⁸, uzyskał dochód z tytułu odsetek w kwocie 316,80 zł, który przekazano na rachunek bankowy MUW.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niedokonaniu korekty zapisów ewidencji księgowej dotyczącej wydatkowania środków w § 2360 klasyfikacji budżetowej oraz uchybienie polegające na zwrocie niewykorzystanej dotacji w kwocie 263,42 zł w dniu 24 lutego 2020 r. tj. z naruszeniem terminu ustalonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.

Podsumowując wyniki kontroli informuję Pana Starostę, że wykorzystanie dotacji otrzymanej w 2019 r. na realizację wydatków w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej zostało ocenione **pozytywnie pomimo nieprawidłowości.**

III. Wydawanie i zatrzymywanie dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, a także cofanie i przywracanie uprawnień do kierowania pojazdami.

⁴⁶ W przedstawionej karcie wydatków wskazano wydatek w kwocie 70 724,68 zł, natomiast zgodnie z zatwierdzonym przez powiat sprawozdaniem z realizacji zadania Fundacja Honeste Vivere wykorzystwała dotację w kwocie 70 461,26 zł.

⁴⁷ Uchwała Zarządu Powiatu Grodziskiego Nr 301/2020 z 27 marca 2020 r. zatwierdzająca sprawozdanie przedłożone przez Fundację.

⁴⁸ Umowa na prowadzenie rachunku bankowego zawarta w dniu 17 maja 2018 r. pomiędzy Powiatem a Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 53/57.

W poddanym kontroli okresie wydano 3053 decyzje w sprawie wydania prawa jazdy, 6 decyzji o odmowie wydania prawa jazdy, 289 decyzji w zakresie zatrzymania prawa jazdy, 179 decyzji w sprawie cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami, 99 decyzji w sprawie przywrócenia uprawnień do kierowania pojazdami, 18 decyzji w sprawie skierowania na kontrolne sprawdzenie kwalifikacji w formie egzaminu państwowego, 94 decyzje w sprawie skierowania na badania lekarskie, 116 decyzji w sprawie skierowania na badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu, 85 decyzji w sprawie skierowania na kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii, 35 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym oraz 25 decyzji w sprawie przedłużenia ważności zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, a także przyjęto 7 wniosków o wydanie pozwoleń na kierowanie tramwajem, 269 wniosków w sprawie wydania wtórnika prawa jazdy oraz 779 wniosków w sprawie wydania prawa jazdy z powodu zmiany danych. Ustalono, że organ nie prowadził innych spraw poza wyżej wymienionymi.

Badaniu poddano 6 spraw dotyczących wydania prawa jazdy⁴⁹, 2 sprawy dotyczące wydania pozwolenia na kierowanie tramwajem⁵⁰ oraz 8 wygenerowanych profili⁵¹ w ww. zakresie, 2 decyzje o odmowie wydania prawa jazdy⁵², 2 sprawy dotyczące wydania wtórnika prawa jazdy⁵³, 2 sprawy dotyczące wydania prawa jazdy z powodu zmiany danych⁵⁴, 5 decyzji w zakresie zatrzymania prawa jazdy⁵⁵, 5 decyzji w sprawie cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami⁵⁶, 3 decyzje w sprawie przywrócenia uprawnień do kierowania pojazdami⁵⁷, 3 decyzje w sprawie skierowania na kontrolne sprawdzenie kwalifikacji w formie egzaminu państwowego⁵⁸, 3 decyzje w sprawie skierowania na badania lekarskie⁵⁹, 3 decyzje w sprawie skierowania na badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu⁶⁰, 3 decyzje w sprawie skierowania na kurs reedukacyjny w zakresie

⁴⁹ Dotyczy numeru karty kierowcy: 01561/18, 00383/19, 00614/19, 00961/19, 01367/19, 01022/18.

⁵⁰ Dotyczy numeru karty kierowcy: 03324/01, 00824/15.

⁵¹ Dotyczy numeru karty kierowcy: 01561/18, 00383/19, 00614/19, 00961/19, 01367/19, 01022/18, 01012/19, 00518/19.

⁵² Dotyczy numeru karty kierowcy: 01198/19, 00570/09.

⁵³ Dotyczy numeru karty kierowcy: 02269/00, 01994/02.

⁵⁴ Dotyczy numeru karty kierowcy: 00112/19, 00859/19.

⁵⁵ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.40.2019.AB, WK.5430.1270.2019.KM, WK.5430.2612.2019.KM, WK.5430.4455.2019.KM, WK.5430.657.2020.KM.

⁵⁶ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.911.2019.KM, WK.5430.4296.2019.TL, WK.5430.4374.2019.KM, WK.5430.1082.2019.KM, WK.5430.504.2020.KM.

⁵⁷ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.416.2019.AB, WK.5430.4001.2019.AB, WK.5430.227.2020.TL.

⁵⁸ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.2614.2019.AB, WK.5430.4453.2020.KM, WK.5430.655.2020.TL.

⁵⁹ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.912.2019.KM, WK.5430.4297.2019.TL, WK.5430.4375.2019.KM.

⁶⁰ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.913.2019.KM, WK.5430.4298.2019.TL, WK.5430.4376.2019.KM.

problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii⁶¹, 3 decyzje w sprawie wydania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym⁶² oraz 3 decyzje w sprawie przedłużenia ważności zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym⁶³.

Pracownicy wykonujący zadania związane z wydawaniem praw jazdy oraz obsługą systemu teleinformatycznego, zgodnie z wymogami zawartymi w § 3 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami⁶⁴, zostali przeszkoleni w zakresie wykonywania ww. zadań, co potwierdzają m.in. certyfikaty z odbytych szkoleń.

Starosta Grodziski generował profil osoby ubiegającej się o uprawnienia do kierowania pojazdami w terminie i przypadkach określonych w § 5 ww. rozporządzenia. Organ w celu wygenerowania profilu kandydata na kierowcę rejestrował wnioski o wydanie prawa jazdy w systemie teleinformatycznym po uprzednio przeprowadzonej weryfikacji złożonych dokumentów zgodnie z § 6 ww. rozporządzenia.

Poddane badaniu wnioski o wydanie dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami były składane na formularzu określonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami.

Wszystkie decyzje sporządzone na podstawie ustawy o kierujących pojazdami zostały wydane zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową organu, przez upoważnione osoby.

Uprawnienia do kierowania pojazdami, zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym oraz pozwolenia na kierowanie tramwajem zostały wydane na czas oznaczony, zgodnie z art. 13, 16 oraz art. 109 ust. 2 ustawy o kierujących pojazdami. Zrealizowany został obowiązek pobrania opłaty za wydanie prawa jazdy, za przywrócenie uprawnień do kierowania pojazdami oraz wydanie zezwoleń na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym.

Spełnione zostały przesłanki uzasadniające: zatrzymanie dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, cofanie i przywracanie uprawnień do kierowania pojazdami, wydawanie skierowań, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, odmowę wydania wtórnika prawa jazdy, jak również decyzji w sprawie wydania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym.

Akta ewidencyjne kierowców przechowywane były zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami.

⁶¹ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.914.2019.KM, WK.5430.4299.2019.TL, WK.5430.4377.2019.KM.

⁶² Dotyczy decyzji oznaczonych: 293/2019, 633/2019, 64/2020.

⁶³ Dotyczy decyzji oznaczonych: 415/2019, 692/2019, 170/2020.

⁶⁴ Rozporządzenie z dnia 24 lutego 2016 r. Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami (Dz. U. poz. 231, ze zm.).

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprzestrzeganie w toku prowadzonych postępowań wybranych przepisów ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.)⁶⁵, poprzez:
 - a) wydanie 1 decyzji o zatrzymanie prawa jazdy⁶⁶, 1 decyzji o cofnięcie uprawnień do kierowania pojazdami⁶⁷, 2 decyzji w sprawie skierowania na badania psychologiczne przeprowadzone w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami⁶⁸, 1 decyzji w sprawie skierowania na kontrolne sprawdzenie kwalifikacji kierowcy w formie egzaminu państwowego⁶⁹, 1 decyzji w sprawie skierowania na badania lekarskie przeprowadzone w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami⁷⁰, 1 decyzji w sprawie skierowania na kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii⁷¹ z naruszeniem terminu wskazanego w art. 35 § 3 k.p.a., tj. po upływie miesiąca. Ponadto nie zawiadamiano strony postępowania o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy, czym naruszono wymóg określony w art. 36 k.p.a., zgodnie z którym, cyt.: „(...) *O każdym przypadku niezakończono sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia (...)*”, przy czym należy wskazać, że obowiązek ten ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu;
 - b) niezamieszczenie w pouczeniach wszystkich wydanych decyzji w sprawie wydawania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym⁷² oraz wszystkich wydanych decyzji w sprawie przedłużenia zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym⁷³ informacji o tym, że zgodnie z art. 127a ww. ustawy strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania, a także o skutkach skorzystania z tego uprawnienia;

⁶⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm.).

⁶⁶ Dotyczy decyzji oznaczonej: WK.5439.4455.2019.KM.

⁶⁷ Dotyczy decyzji oznaczonej: WK.5439.4374.2019.KM.

⁶⁸ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5439.4454.2019.KM, WK.5430.4376.2019.KM.

⁶⁹ Dotyczy decyzji oznaczonej: WK.5439.4453.2019.KM.

⁷⁰ Dotyczy decyzji oznaczonej: WK.5430.4375.2019.KM.

⁷¹ Dotyczy decyzji oznaczonej: WK.5430.4377.2019.KM.

⁷² Dotyczy decyzji oznaczonych: 293/2019, 633/2019, 64/2020.

⁷³ Dotyczy decyzji oznaczonych: 415/2019, 692/2019, 170/2020.

- c) wydanie 1 decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami⁷⁴, w której w podstawie decyzji nie wskazano kategorii cofanych uprawnień. Informacja o kategorii cofanych uprawnień zawarta została w uzasadnieniu decyzji⁷⁵. Podkreślić należy, że zgodnie z art. 107 § 1 pkt 5 i 6 k.p.a. decyzja musi zawierać m.in. takie elementy jak rozstrzygnięcie oraz uzasadnienie faktyczne i prawne. Obie części decyzji muszą być spójne, bowiem stanowią jedność w znaczeniu materialnym i formalnym. Należy jednak zaznaczyć, że konkretyzacja prawa powinna dokonywać się w rozstrzygnięciu, a nie w innych elementach decyzji. Powyższa nieprawidłowość może stanowić podstawę do stwierdzenia nieważności decyzji oraz skutkować wyeliminowaniem decyzji dotkniętej ww. wadą z obrotu prawnego.
2. Zamówienie spersonalizowanych praw jazdy przed wydaniem decyzji o wydaniu uprawnienia do kierowania pojazdami we wszystkich poddanych badaniu decyzjach o wydanie prawa jazdy⁷⁶. W przedmiotowych sprawach organ przekazywał dane, o których mowa w § 4 rozporządzenia w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, podmiotowi dokonującemu personalizacji blankietów praw jazdy i dystrybucji praw jazdy w dniu otrzymania od ośrodka egzaminowania informacji o pozytywnym wyniku egzaminu państwowego dla osoby, zamieszczonej w profilu kandydata na kierowcę oraz w dniu wniesienia opłaty za wydanie prawa jazdy i opłaty ewidencyjnej. Natomiast decyzje o wydaniu uprawnień do kierowania pojazdami wydawane były dopiero w momencie zgłoszenia się strony po odbiór dokumentu prawa jazdy. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, cyt. *„Prawo jazdy jest wydawane przez starostę, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek osoby zainteresowanej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej”*. Sposób postępowania w celu wydania prawa jazdy lub pozwolenia został natomiast określony w § 10 rozporządzenia w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami. Zgodnie z ust. 1 pkt 5 ww. przepisu, wypełnienie części H formularza, tj. faktyczne wydanie decyzji o wydaniu uprawnień do kierowania pojazdami oraz czynność przekazania danych o których mowa w § 4 ww. rozporządzenia, podmiotowi dokonującemu personalizacji blankietów praw jazdy

⁷⁴ Dotyczy decyzji oznaczonej: WK.5430.1082.2019.KM.

⁷⁵ Zgodnie z wyjaśnieniem Naczelnika Wydziału Komunikacji z dnia 15 czerwca 2020 r., cyt.: *„W odpowiedzi na pytanie dotyczące nie wskazania kategorii cofniętych uprawnień tj. kategoria B informuję, iż w rozstrzygnięciu omyłkowo nie wskazano kategorii, której dotyczy cofnięcie natomiast w uzasadnieniu organ uwzględnił w/w kategorię z uwagi na negatywny wynik egzaminu sprawdzającego kwalifikację. Dodać należy, że strona posiada tylko i wyłącznie kategorię B.”*

⁷⁶ Dotyczy numeru karty kierowcy: 01561/18, 00383/19, 00614/19, 00961/19, 01367/19, 01022/18.

i dystrybucji praw jazdy, następują w wyniku pozytywnej weryfikacji dokumentów. Mając na uwadze, że zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, prawo jazdy w przypadku osoby ubiegającej się o jego wydanie po raz pierwszy, wydaje się po otrzymaniu od osoby – dowodu uiszczenia opłaty za wydanie prawa jazdy oraz opłaty ewidencyjnej, należy stwierdzić, że dowód wniesienia tych opłat jest jednym z dokumentów niezbędnych do wydania decyzji o wydaniu uprawnień do kierowania pojazdami. Powyższe wskazuje, że wydanie decyzji o wydaniu uprawnień do kierowania pojazdami, jak również zamówienie spersonalizowanych praw jazdy powinno nastąpić po pozytywnej weryfikacji dokumentów.

3. Wydanie 1 decyzji o przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami⁷⁷ bez pobrania od strony opłaty ewidencyjnej. Zaniechaniem takim naruszono art. 103 ust 3 ustawy o kierujących pojazdami, zgodnie z którym cyt.: *„Starosta wydaje decyzję administracyjną o przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami po ustaniu przyczyn, które spowodowały ich cofnięcie, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej”*. Niepobranie opłaty ewidencyjnej, przyczynia się do uszczuplenia należności finansowych Funduszu – Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców.
4. Wydanie 2 decyzji o zatrzymanie prawa jazdy⁷⁸ z naruszeniem terminu wskazanego w art. 102 ust. 1da ustawy o kierujących pojazdami.

Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono, że:

1. Brak było wymaganych danych w następujących wnioskach poddanych kontroli:
 - wszystkie wnioski w postępowaniu o wydanie prawa jazdy⁷⁹ nie zawierały wskazania o załączonym dowodzie uiszczenia opłaty oraz jej wysokości, natomiast wszystkie wnioski w postępowaniu o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem⁸⁰ nie zawierały wskazania wysokości uiszczonej opłaty;
 - 1 wniosek w postępowaniu o odmowie wydania prawa jazdy⁸¹ nie zawierał wskazania o numerze w rejestrze oraz numerze karty kierowcy.

⁷⁷ Dotyczy decyzji oznaczonej: KTR.5430.PC.100.2019.

⁷⁸ Dotyczy decyzji oznaczonych: WK.5430.40.2019.AB, WK.5430.1270.2019.KM.

⁷⁹ Dotyczy numeru karty kierowcy: 01561/18, 00383/19, 00614/19, 00961/19, 01367/19, 01022/18.

⁸⁰ Dotyczy numeru karty kierowcy: 00824/15, 03324/01.

⁸¹ Dotyczy numeru karty kierowcy: 00570/09.

2. Niepoinformowanie pisemnie strony o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem 2 decyzji w postępowaniu o odmowie wydania uprawnień do kierowania pojazdami⁸². Powyższym zaniechaniem naruszono zasadę pisemności i załatwiania spraw zgodnie z art. 14 ust. 2 k.p.a., który stanowi, iż cyt.: *„Sprawy mogą być załatwiane ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 objaśnienie pojęć ustawowych pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2019 r. poz. 123 i 730) lub za pomocą innych środków łączności, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji”*.

Ponadto nieprawidłowości polegające na nieinformowaniu pisemnie stron o możliwości wypowiedzenia się i zapoznania się z materiałem dowodowym przed wydaniem decyzji zgodnie z wymogiem art. 10 § 1 k.p.a., skutkują pozbawieniem strony możliwości czynnego udziału w postępowaniu.

Podsumowując wyniki kontroli informuję, że realizację zadania w przedmiocie wydawania i zatrzymywania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, a także cofania i przywracania uprawnień do kierowania pojazdami ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

Wyniki kontroli wskazują, że w jednostce prawidłowo realizowano zadania w zakresie: terminowości generowania profilu osoby ubiegającej się o uprawnienia do kierowania pojazdami, zachowania właściwości rzeczowej i miejscowej organu, kompletności załączników do wniosków, spełnienia przesłanek uzasadniających odmowę wydania oraz zatrzymania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, a także cofania i przywracania uprawnień do kierowania pojazdami oraz wydawania skierowań, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, jak również w sprawie wydawania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, terminowości wydawania decyzji w sprawie odmowy oraz przywrócenia uprawnień do kierowania pojazdami, a także wydawania zezwolenia na kierowanie pojazdem

⁸² Dotyczy numeru karty kierowcy: 01198/19, 00570/09. Zgodnie z wyjaśnieniem Naczelnika Wydziału Komunikacji z dnia 15.06.2020 r., cyt.: *„W nawiązaniu do pytania w sprawie odmowy wydania prawa jazdy i spełnienia obowiązku czynnego udziału stron w postępowaniu zgodnie z art. 10 kpa informuję, że osoby które uzyskały decyzję o odmowie wydania prawa jazdy zostały poinformowane telefonicznie bądź osobiście o możliwości zapoznania się z aktami sprawy”*.

uprzywilejowanym, obowiązku pobrania opłaty za wydanie uprawnień do kierowania pojazdami, oraz obowiązku pobrania opłaty za wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, przechowywania akt ewidencyjnych kierowców oraz zachowania okresu, na jaki uprawnienie do kierowania pojazdami oraz zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym może być wydane.

Mając natomiast na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono przypadki niekompletnych decyzji dotyczących cofnięcia uprawnienia do kierowania pojazdami oraz wydania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym i przedłużania ważności zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, nieterminowe wydanie decyzji dotyczące zatrzymania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, cofania uprawnień do kierowania pojazdami, a także wydawania skierowań, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, niezrealizowanie obowiązku pobrania opłaty za przywrócenie uprawnień do kierowania pojazdami, i jak również ze względu na pozostałe stwierdzone powyżej uchybienia – uzasadnione jest sformułowanie **oceny pozytywnej pomimo nieprawidłowości**.

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuję Pana Starostę do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości oraz uchybień, a w szczególności do:

1. Wskazywania w umowach na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zawartych z adwokatami i radcami prawnymi, jak również z organizacjami pozarządowymi, zapisów dotyczących organizowania przez Wykonawców dojazdu we własnym zakresie do miejsca udzielania porad innego niż utworzony punkt udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości z 9 sierpnia 2018 r., znak: DZP-VII-054-51/18/1.
2. Kompletnego wypełniania kart pomocy „część A” przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie prowadzonym przez adwokatów i radców prawnych, w szczególności w zakresie wypełnienia punktu 7 lub punktów 6 i 7.
3. Przestrzegania w toku prowadzonych postępowań przepisów k.p.a., w szczególności w zakresie:
 - a) wydawania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami oraz skierowań, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1-3 i 5 ustawy o kierujących pojazdami, z zachowaniem terminu wskazanego w art. 35 § 3 k.p.a.,

a w przypadku niezafatwienia sprawy w terminie – kierowania do strony postępowania zawiadomienia, o którym mowa w art. 36 k.p.a.,

- b) zamieszczania w pouczeniach decyzji w sprawie wydawania i przedłużenia zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym informacji możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, a także o skutkach skorzystania z tego uprawnienia,
- c) wskazywania kategorii cofanych uprawnień w rozstrzygnięciu decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami.

4. Zamawiania spersonalizowanych praw jazdy po wydaniu decyzji w sprawie wydania uprawnień do kierowania pojazdami.
5. Wydawania decyzji o przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami po uiszczeniu przez stronę opłaty ewidencyjnej, zgodnie z art. 103 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami.
6. Wydawania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy zatrzymanego w trybie art. 135 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo o ruchu drogowym⁸³ z zachowaniem terminu wskazanego w art. 102 ust. 1da ustawy o kierujących pojazdami.
7. Prowadzenia zapisów w ewidencji księgowej dotyczącej wydatkowania środków w §§ klasyfikacji budżetowej zgodnie ze stanem faktycznym.
8. Przestrzegania terminu zwrotu dotacji określonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.

Ponadto zwracam uwagę na konieczność:

1. Wydawania decyzji dotyczących praw jazdy oraz pozwoleń na kierowanie tramwajem na podstawie kompletnie wypełnionych wniosków, w szczególności w zakresie wskazania załączonego dowodu uiszczenia opłaty oraz jej wysokości.
2. Umieszczania we wszystkich wnioskach o wydanie prawa jazdy oznaczenia numeru w rejestrze oraz numeru karty kierowcy.
3. Informowania pisemnie stron o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji o odmowie wydania uprawnień do kierowania pojazdami.

Jednocześnie wskazuję na istniejący instrument weryfikacji prawidłowości działań, który powinien zyskać na znaczeniu przy realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej

⁸³ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110, ze zm.).

pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej tj. bieżący nadzór i kontrola sprawowana przez Starostę w zakresie wzmocnienia kontroli prawidłowości realizacji zobowiązań umownych przez adwokatów, radców prawnych i organizacje pozarządowe, którym powierzone zostało prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Podsumowując wyniki kontroli informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Starostę na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

*Z up. Wojewody Mazowieckiego
Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli*